

Єднання
заради дії

ОБУХІВСЬКА ГРОМАДА

Дослідження локальних політик і програм:
ЯК ВПО ДОЛУЧЕНІ ДО ЖИТТЯ ГРОМАД?

ПРОФІЛЬ РЕСПОНДЕНТІВ

Начальник відділу з питань внутрішньо переміщених осіб управління соціального захисту виконавчого комітету Обухівської міської ради.

Основна сфера відповідальності — облік ВПО, прийняття заяв переселенців на проживання та матеріальну допомогу.

Начальник управління соціального захисту населення виконавчого комітету Обухівської міської ради.

Основна сфера відповідальності — реєстрація ВПО та їх первинна консультація.

МІСЦЕВІ ЦІЛЬОВІ ПРОГРАМИ ТА ІНШІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ

За інформацією, наданою інтерв'юерами, в Обухівській громаді в результаті дослідження зафіксовано три місцеві цільові програми. Під час воєнного стану фінансування однієї з програм було збільшене порівняно з 2022 роком. У громаді поки немає програм, спрямованих суто на ВПО. Інших нормативно-правових актів теж немає.

На момент проведення інтерв'ю у громаді було зареєстровано 8 600 переселенців.

У 2022 році можливостями місцевих програм скористалися 4 200 місцевих мешканців. Загалом упродовж 2022 року ВПО отримали 9 047 соціальних послуг. Зазвичай послугами користуються жінки.

Опис місцевих цільових програм громади, названих учасниками інтерв'ю

Назва програми / Короткий опис	Чи діє наразі	Обсяг фінансування на 2023 рік, тис грн	Зміни в фінансуванні ¹
<p>Комплексна програма «Турбота». Обухівської міської територіальної громади на 2021-2025 рр.</p> <p>Надання матеріальної допомоги сім'ям військовослужбовців, ліквідаторам ЧАЕС, незахищеним верствам населення, виплати ДФТГ.</p>	Так	Дані відсутні	Збільшилося
<p>Комплексна програма розвитку та фінансування підтримки закладів охорони здоров'я, що надають медичну допомогу на території Обухівської міської територіальної громади.</p> <p>Оплата праці та нарахування на заробітну плату працівникам, що надають первинну невідкладну медичну допомогу та фельдшерських пунктів; оплата комунальних послуг та енергоносіїв, інших послуг.</p>	Так	Дані відсутні	Дані відсутні
<p>Програма надання фінансової підтримки громадським організаціям, які діють на території Обухівської міської територіальної громади, на 2021-2025 рр.</p> <p>Матеріальні виплати для потреб громадських організацій.</p>	Так	Дані відсутні	Дані відсутні

¹ За оцінкою інтерв'юєрів

ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ ВПО

ВПО можуть користуватися послугами місцевих програм, окрім комплексної програми «Турбота». До повномасштабного вторгнення переселенці мали таку змогу, проте у 2022 році кількість ВПО у громаді зросла, на що програма не була розрахована. Тому було прийнято рішення обмежити можливість ВПО користуватися нею.

Примітно, що в Територіальному центрі надання соціальних послуг до переселенців прикріплюють соціального працівника, який надає необхідні людині послуги (приготування їжі, купівля продуктів/ліків). ВПО мають можливість отримати у громаді безкоштовні ліки, чого не можуть зробити місцеві. Для ВПО також проводять зустрічі психологічної адаптації та краєзнавчі екскурсії.

На базі ЦНАПу працює Центр надання підтримки ВПО, через який у перші місяці війни проходило багато людей. Тут вони отримували не лише стандартні послуги, а й додаткові сервіси, які передбачали поселення, юридичний супровід, отримання гуманітарної допомоги. Наразі центр займається координацією поселення в модульні містечка, психологічною підтримкою, гуманітарною допомогою. Потреби ВПО також враховують: проводять опитування отримувачів послуг установи (в тому числі ВПО).

Перешкода	Опис перешкоди
Відсутність реєстрації переселенця як ВПО у громаді.	Без офіційної довідки ВПО переселенець не може отримати допомогу від громади.
Відсутність зареєстрованого місця проживання у громаді.	Без реєстрації місця проживання у громаді ВПО не можуть скористатися місцевою цільовою програмою «Турбота».
Інфраструктурні перешкоди (головним чином — пересування містом).	Про перешкоду в інтерв'ю не йшлося.

НАЯВНІ ТА ПЕРСПЕКТИВНІ ПРАКТИКИ ВКЛЮЧЕННЯ ВПО ДО УЧАСТІ В МІСЦЕВОМУ САМОВРЯДУВАННІ

Ради ВПО у громаді немає. Працівники ОМС наразі не вважають доцільним її створення у громаді.

» «Рада ВПО... Ну в нас нема ніяких таких великих проєктів, у яких би внутрішньо переміщені особи були в цьому зацікавлені. От якби, наприклад, дійсно в нас була оця програма по внутрішньо переміщених особах, будівництво чи надання соціального безкоштовного житла – от ми би тоді, мабуть, би створили цю Раду ВПО, а наразі ми по-максимуму все, що можемо, все робимо для внутрішньо переміщених осіб», – говорить (дослівно) начальник управління соціального захисту населення виконавчого комітету Обухівської міської ради. »

Висновок за результатом аналізу місцевих НПА:

Громада	Обухівська
Всього проаналізовано місцевих НПА	4
Кількість НПА, які потребують змін	3
Статут	1
Кількість програм і рішень, що стосуються виключно ВПО	0
Програми соціального захисту окремих категорій громадян	2
Кількість програм і рішень, що містять заходи, спрямовані на допомогу дітям ВПО	1

Згідно зі Статутом Обухівської міської об'єднаної територіальної громади, затвердженим рішенням міської ради від 25 червня 2020 року №1509-65-VII, населення Обухівської міської об'єднаної територіальної громади складається з жителів (громадян України, іноземних громадян, осіб без громадянства, внутрішньо переміщених осіб), які проживають у місті та селах Обухівської ОТГ на законних підставах. Водночас жителями громади визнаються:

1. Особи, які постійно проживають у місті та селах міської ради.
2. Особи, які проживають у місті та селах міської ради тимчасово, прибули з інших місцевостей у відрядження, на навчання, лікування, відпочинок, на військову чи альтернативну службу (військовослужбовці та члени їхніх сімей), **внутрішньо переміщені особи**, за умови їх офіційної реєстрації у відповідних органах державної влади. Реєстрація жителів, які постійно і тимчасово проживають на території громади, здійснюється в порядку, передбаченому чинним законодавством.

Статутом також визначено, що жителями Обухівської міської об'єднаної територіальної громади визнаються мешканці міста Обухова та сіл міської ради, які внесені до Реєстру Обухівської міської об'єднаної територіальної громади Київської області. Однак внутрішньо переміщені особи можуть бути внесені до реєстру громади лише за умови реєстрації місця проживання на території громади. Отже деякі положення Статуту суперечать одне одному.

Комплексною програмою «Турбота» Обухівської міської територіальної громади на 2021-2025 роки, затвердженою рішенням міської ради від 24.12.2020 №70-3-VIII, передбачені заходи, спрямовані на забезпечення надання фінансової допомоги, пільг та підтримки соціально незахищених громадян. Водночас внутрішньо переміщені особи не визначені програмою як соціально незахищені громадяни.

Незважаючи на те, що деякі види матеріальних допомог і пільг, передбачених програмою «Турбота», розраховані на жителів громади, до яких, згідно зі Статутом, відносяться й ВПО, [Порядком](#) надання матеріальної допомоги передбачено, що отримати її можуть лише особи, **які зареєстровані та проживають** на території Обухівської міської територіальної громади.

Комплексна Програма підтримки сім'ї та забезпечення прав дітей «Назустріч дітям» на території Обухівської міської територіальної громади на 2021-2025 роки від 24.12.2020 №63-3-VIII не містить заходів, спрямованих на підтримку дітей ВПО.

Успішні практики

Визначено, що до **жителів** Обухівської міської об'єднаної територіальної **громади також належать і внутрішньо переміщені особи**, за умови їх офіційної реєстрації у відповідних органах міста.

Рекомендації:

1. З метою реалізації жителями Обухівської територіальної громади, в тому числі внутрішньо переміщеними особами, які перебувають на обліку в територіальній громаді, права на безпосередню участь у місцевому самоврядуванні, внести відповідні зміни до Статуту територіальної громади в частині неузгодженості його положень.
2. З метою усунення перешкод для отримання пільг і допомог окремими категоріями населення, в тому числі особами, які перебувають на обліку в Обухівській міській територіальній громаді як внутрішньо переміщені особи, внести зміни до нормативно-правових актів, що визначають порядок надання пільг і допомог окремим категоріям населення Обухівської міської територіальної громади, зокрема до Порядків про надання допомог, стипендій, компенсацій витрат тощо.

Правове обґрунтування

Стаття 33 Конституції України. Кожному, хто на законних підставах перебуває на території України, гарантується свобода пересування, вільний вибір місця проживання.

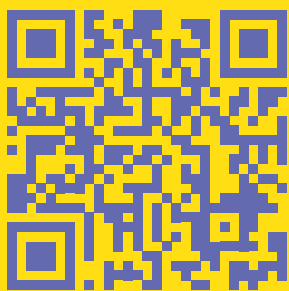
Стаття 5 Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб». Довідка про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи засвідчує місце проживання внутрішньо переміщеної особи.

Стаття 2 Закон України «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні». Громадянам України, а також іноземцям та особам без громадянства, які на законних підставах перебувають в Україні, гарантуються свобода пересування та вільний вибір місця проживання на її території, за винятком обмежень, які встановлені цим Законом.

Стаття 3 Закону України «Про місцеве самоврядування». Громадяни України реалізують своє право на участь у місцевому самоврядуванні за належністю до відповідних територіальних громад.

Забороняється будь-яке обмеження права громадянина України брати участь у місцевому самоврядуванні, **зокрема залежно від терміну проживання на відповідній території**.

Запропоновані зміни також забезпечать приведення місцевих нормативно правових актів у відповідність до положень статті 64 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», а також уникнути порушення, передбаченого статтею 119 Бюджетного кодексу України.

www.yednanniazaradyii.org.ua

Це дослідження стало можливим в межах програми «Єднання заради дії», що реалізується IREX разом з Благодійним фондом «Стабілізуєшн суппорт сервісез» та за підтримки Державного департаменту США.